

Festskrifter – en tidens plage

Claus Bjørn

Fortid og Nutid marts 1994, s. 74–75.

Claus Bjørn, f. 1944, lektor i landbohistorie ved Københavns Universitet. Har beskæftiget sig indgående med landbrugets og landbosamfundets historie. Har senest skrevet *Den gode sag. En biografi om Christian Ditlev Frederik Reventlow*, 1992 og *Anders Nielsen, Svejstrup Østergaard*, 1993.

Så er den der igen. Brochuren, der indbyder til at abonnere på et festskrift til den udmærkede kollega, der fylder 60, 65 eller 70 år. Den obligate hyldestartikel til fødselaren, omtalen af indholdet og bestillingskuponen, hvor man kan lade sig optage på tabula eller lade være.

Undskyld, men er tiden ikke løbet fra festskriftet? Hvor gerne jeg under alle de pågældende at blive genstand for anerkendelse og gode ord, så forekommer denne form med dens samling af mellem 10 og 20 artikler ærlig talt lidt forældet.

For det første: Der er reverenter talt sjældent meget at hente i festskrifterne. I alt for mange tilfælde får man arbejds-spånerne fra et større arbejde, et essay, der har taget forfatteren en week-end at skrive, eller den lidet interessante »morsomme historie«. Naturligvis – der har været guldgrube i festskrifter. Må jeg blot nævne Povl Bagges bidrag om nationalisme og nationalfølelse i festskriftet til Astrid Friis. For nu at finde både en forfatter og en modtager, der ikke er mere. Men i alt for mange tilfælde er indholdet ikke voldsomt spændende.

For det andet: Festskrifter er en begravelsesplads. Fra gammel tid har de været bibliotekernes skræk. De er vanskelige at placere ind i en systematik,

og den tendens til at give dem sjove titler med bogstavrim, gør det ikke lettere. Det er så en ting. Men et bidrag i et festskrift – det eksisterer ikke. Det kan jeg bevidne ud fra egen erfaring som bidragyder.

For det tredje: Festskrifterne dræner de i forvejen beskedne fondsmidler, vi har at trække på som humanister. Et festskrift af vanlig pæn standard i både tryk og bind løber let op imod 80–90.000 kr. i trykkeomkostninger, og de skal for en dels vedkommende hentes hjem fra de samme fonds, som vi alle hjemsøger fra lærde selskaber, institutter og som enkeltpersoner. Det må være belastende at sidde i en fond og få en ansøgning til et sådant formål – siger man nej, markerer man uægteligt, at vedkommende ikke rangerer højt nok på den faglige rangliste.

Og så kommer det fjerde og sidste argument imod festskrifterne. Ser man ud over den seneste snes år (hvor min erindring mener at kunne fungere), så er det allerede klart, at sammenhængen mellem festskriftmodtagerens format og festskrift – for slet ikke at tale om intet festskrift – er gået fløjten. Sven Henningsen ved Københavns Universitet fik en (bogmæssigt) sjofel og billig sag. Det har derimod et par gode tunge bidrag. Troels Fink fra Århus fik et nydeligt trykt og indbundet værk, men her

var der usædvanlig langt mellem snap-sene. Og Finks betydning for nyere dansk og sønderjysk historie er dog ikke til at overse.

Til gengæld har så mange andre lødige personligheder passeret runde dage uden festskrift.

Nu er det så også blevet uklart, hvornår man kommer med festskrift. Det begyndte med Edvard Holm, der fik et særnummer af *Historisk Tidsskrift*, da han blev 80. Så holdt man sig længe til de 70, der forekommer naturlig. Her går folk (i hvert fald) af, en embedsgerning afsluttes, en forskningsindsats vil i det store og hele være præsteret om end ikke afsluttet, nødvendigvis. Men så skred man. Det var velkendt, at Aksel E. Christensen havde for højt blodtryk, så man skyndte sig at give ham et festskrift (i øvrigt et af de bedre), da han blev 60. Og det har Søren Mørchs emineente fotografi af Aksel E. i Pompeji. Så man havde svare kvaler, da han rundede de 70 i fineste form!

Så blev 60 altså introduceret. Men for at det ikke skulle være løgn, så fandt man i nogle tilfælde frem til 65. Og det er nu hverken fugl eller fisk. I venstrefløjsmiljøet i Århus for år tilbage skulle man i øvrigt være gået længere ned endnu – men de har lykkeligt undgået min opmærksomhed.

Denne sænken af aldersgrænsen har betydet, at de ofte med stor flid udarbejdede bibliografier hurtigt forældes – og i øvrigt kan folks produktion jo let gen-

findes ved de bibliografiske hjælpemidler, vi har til rådighed i dag.

Festskriftet er det faglige miljøes dinosaur. Det bør uddø, og så bør man finde en bedre måde at hyldede veltjente kolleger på – et seminar i vedkommendes interessefelt, for eksempel. Så kunne man komme og sige tillykke og tak for din indsats. Eller lade den pågældende holde en eller et par festforelæsnings med foregående frihed i en måneds tid eller to. Eller måske helt andre ideer.

Jeg abonnerer pænt nok, jeg skriver mig også på tabula. Men det må kunne gøres på en bedre måde.

Kommentar

Rettelse

Jørgen Mikkelsen

I Jørgen Mikkelsens artikel Korn, købmænd og kreditter, *Fortid og Nutid* 1993, side 179–213, har der desværre indsneget sig et par meningsforstyrrende fejl. I billedteksten side 209 skal der stå 6–7000 i stedet for 6–700. Og i tabel 2b (side 191) omfatter 1. kolonne udelukkende kornforsyningen fra præster og degne. Herredsfogedens bygleverance lå i alle årene 1741/42–48/49 på 36–42 tdr., i 1748/49 var den nede på 6½ tdr. og herefter nul. Enkelte år leverede herredsfogeden også mindre mængder havre eller rug.